



HOE VERLIEP HET BROEDSEIZOEN IN 2018 ?

Het broedseizoen 2018 was totaal anders dan de broedseizoenen 2014 - 2017: het was warm en droog. Terwijl deze omstandigheden voor de bosmezen gunstig uitvielen, ondervonden de stadsmeezen toch enkele problemen.

Voor het broedseizoen 2018, konden we de locaties van alle Vlaamse nestkasten projecteren op de omgevingskaart die gemaakt werd voor het Speedy project; een Vlaams project waarin ver-

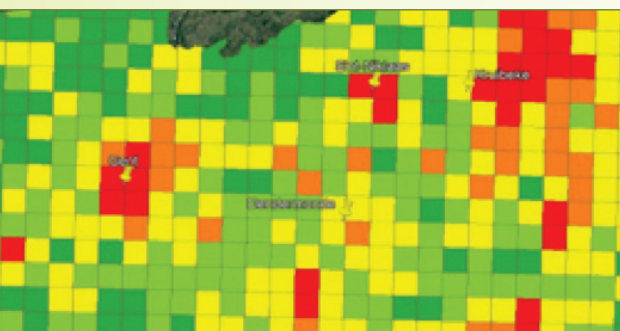


Figure 1 Landsschapskaart gemaakt in het kader van het SPEEDY project.

schillende universiteiten samen zochten naar de effecten van verstedelijking op biodiversiteit (Fig 1). Hiervoor werd Vlaanderen opgedeeld in hokken van 3 x 3 km. Voor elk hok werd gekeken naar de graad van verstedelijking: Sterk verstedelijkte gebieden (rood en > 15% verharding), semi-verstedelijkte gebieden (geel of 5 - 10% verharding) en niet-verstedelijkte gebieden (groen of 0 - 3% verharding). Deze kaart laat zien dat Gent en Sint-Niklaas kunnen beschouwd worden als sterk verstedelijkte gebieden terwijl Dendermonde en Kruikebeke kunnen beschouwd worden als semi-verstedelijkte gebieden. Alhoewel we van de Nederlandse gemeenten geen analoge kaart hebben, klasseren we Terneuzen bij semi-verstedelijkte en ook Maastricht omdat de plots van deze gemeenten allemaal in eerder groene gebieden voorkomen.

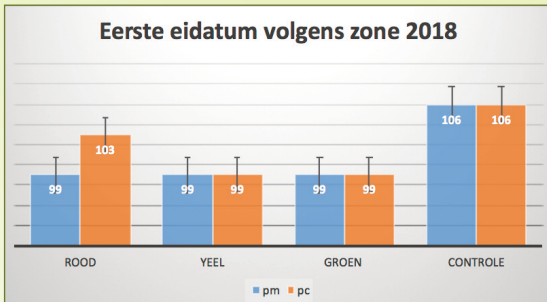


Figure 2a De eerste eidatum van koolmezen in Verschillende verstedelijkte zones

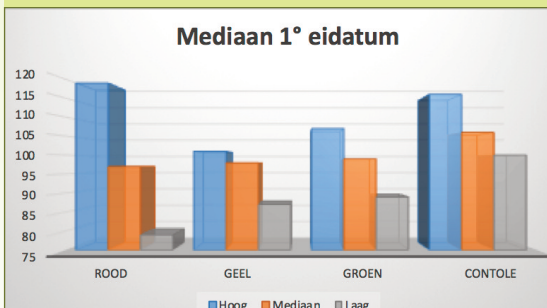


Figure 2b. De mediaan van de eerste eidatum bij koolmezen in verschillende verstedelijkte zones

Bekijken we eerst de 1° eidatum of het moment waarop een koolmeeswijfje haar eerste ei legt (Fig 2a). Zoals in de vorige jaren zien we dat in alle verstedelijkte plots, zowel koolmeeswijfjes als pimpelmeeswijfjes vroeger starten met het leggen van eieren. Kijken we vervolgens naar de mediaan van de eerste eidatum (Fig 2b) dan valt het op dat vooral in een sterk verstedelijkte regio een aantal koolmeeswijfjes zeer vroeg beginnen te leggen ter-

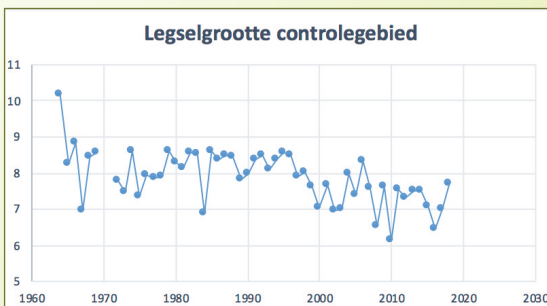


Figure 3 De legselgrootte van koolmezen uit het controlebos tussen 1964 en 2018

wij er ook zijn die uitermate laat beginnen leggen. In het controle bos daarentegen krijgen we een meer geleidelijk verloop zonder opvallende uitersten.

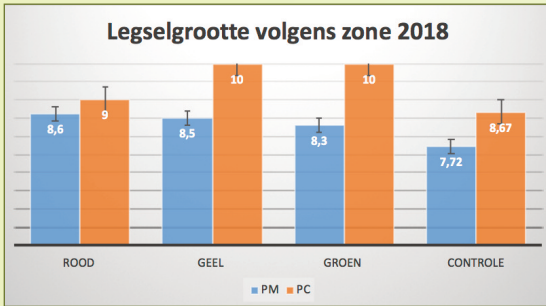


Figure 4. de legselgrootte van koolmezen en pimpelmezen in verschillende verstedelijkte zones

Een tweede belangrijk item is het aantal gelegde eieren. Kijken we eerst even naar ons controlebos (Fig. 3) dan zien we dat sedert 1964 de bosmezen gemiddeld een ei minder leggen. Dit kan te maken hebben met een algemene achteruitgang van het insectenaanbod in bossen zoals aangetoond in enkele Duitse bossen. Opvallend is nu wel dat stadsmezen gemiddeld een ei meer leggen dan de bosmezen, zowel bij de koolmezen als de pimpelmezen (Fig. 4). We vermoeden hierbij dat de stadsmezen het tijdens de winter gemakkelijker hebben dan de bosmezen en op het einde van de winter – begin lente, een betere conditie hebben dan de bosmezen. Daardoor zouden ze dan een ei meer kunnen leggen. We willen dit nagaan door op het einde van de winter een aantal slapende mezen te controleren en wegen zowel in het controlebos als in de stad.

Maar het is niet al rozengeur en maneschijn voor de stadsmezen. Eenmaal de jongen uitkomen moeten de ouders voldoende voedsel vinden om de jongen optimaal groot te brengen. Dat zijn nu geen nootjes en zaden meer maar optimaal eiwitrijk

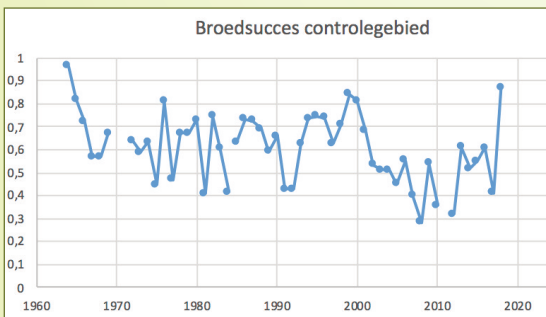


Figure 5. het broedsucces van koolmezen in het controlebos tussen 1964 en 2018

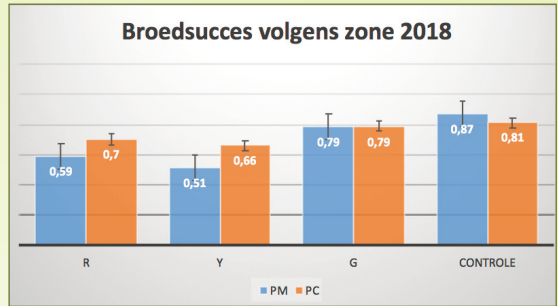


Figure 6 Het broedsucces van koolmezen en pimpelmezen in verschillende verstedelijkte zones

voedsel. Fig 5 geeft een overzicht van het broedsucces van koolmezen tussen 1964 en 2018. Daaruit blijkt dat 2018 voor de bosmezen een opvallend goed jaar was waarbij 87% van de jongen met succes uitvlogen. Vergelijken we dit met de stadsmezen dan zien we (Fig 6) dat dit voor de mezen die broeden in een sterk verstedelijkte regio (rood) en mezen die broeden in een medium verstedelijkte omgeving (geel) maar resp. 59 en 51% was. Voor mezen in een niet verstedelijk gebied (groen) is dit 79%. Dit betekent dat alhoewel de mezen in de steden een ei meer leggen ze er niet in slagen om hun jongen optimaal groot te brengen. In 2018 ondervonden de stadsmezen nog een bijkomend nadeel nl de warmte tijdens het grootbrengen van de jongen. Hierdoor vlogen een aantal jongen vervroegd uit. Jongen die we gingen ringen op 15 dagen bleken meerdere malen al uitgevlogen of waren aan het uitvliegen.

Kijken we tenslotte even naar de conditie van de jongen. Hiervoor nemen we de gewichten van de jongen op dag 15 (Fig 7). Jongen die uitvliegen in een sterk verstedelijkte omgeving vertonen een

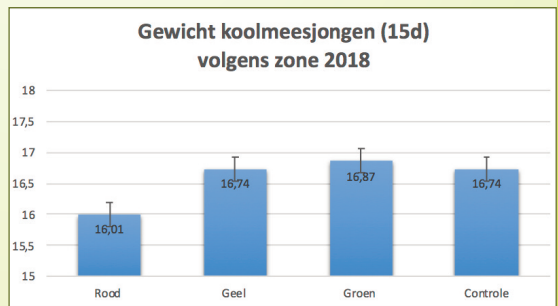


Figure 7. het gewicht van Jonge koolmezen [15 dagen] in Verschillende verstedelijkte zones.



BURGERINITIATIEF ROOMACKER AAN TAFEL MET DE NIEUWE SCHEPEN VAN R.O.

Op 7 februari werden vijf vertegenwoordigers van de burgergroep die ijvert tegen een verkaveling op de cuesta in Tielrode, met de glimlach ontvangen door de kersverse maar ervaren schepen Wim Van Rossen en omgevingsambtenaar Inge Temmerman. Een goede voorbereiding is belangrijk bij dergelijke ontmoetingen en dat hadden de ijverige bewoners van Tielrode dan ook ter harte genomen. Een bundel met hun krachtlijnen en betreffende informatie omkaderde het constructieve gesprek dat plaats vond. In de nieuwe schepen vonden ze een luisterend oor en een aandachtig noterende hand. Sommige opmerkingen bleken een verrassend nieuwe indruk op hem te maken. Hij benadrukte met klem dat dit moeilijke dossier van prioritair belang is.

In het kader van de huidige klimaatproblematiek neemt ook binnen de werkgroep het besef van de ecologische gevolgen van verkavelen meer en meer toe. Het is daarom hoopvol dat dit thema momenteel veelvuldig aandacht krijgt in de media en gedurfde acties vraagt van onze bestuurders. **Wij danken Temse voor het respect dat we ondervinden.**

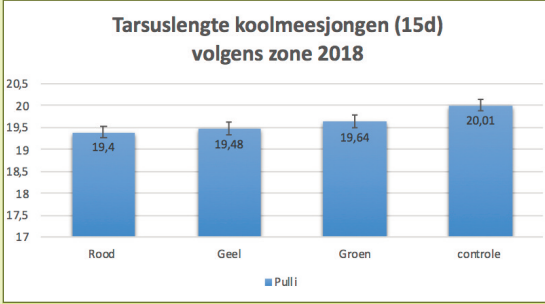


Figure 8. De tarsuslengte van Jonge koolmezen in verschillende verstedelijkte zones.

lager gewicht (16g) dan jongen die uitvliegen in een medium of gering verstedelijkte regio (17g). Ook de bosmezen (17g) wegen een gram meer dan de mezen in een sterk verstedelijkte zone. Bovendien zijn de stadsmezen ook kleiner dan de bosmezen (Fig 8).

Uit dit alles kunnen we besluiten dat alhoewel stadsmezen het buiten het broedseizoen blijkbaar gemakkelijker hebben dan bosmezen, halen ze daar absoluut geen voordeel uit met betrekking tot hun fitness. Ze brengen met een ei meer duidelijk minder jongen groot. In die zijn kunnen we vooral sterk verstedelijkte gebieden beschouwen als een 'ecologische val' voor broedende vogels.

